

Sygn. akt VU 151/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku A. P. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. P. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 31 stycznia 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy A. P. (1) prawo do emerytury z dniem 1 stycznia 2013 roku.

Sygn. akt VU 151/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 stycznia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił wnioskodawcy A. P. (1) prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od powyższej decyzji wnioskodawca odwołał się w dniu 6 lutego 2013r., wnosząc o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od dnia 4 października 1974r. do dnia 5 października 1994r. w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. P. (1), urodzony w dniu (...), złożył w dniu 7 stycznia 2013r. wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 26 lat, 8 miesięcy i 14 dni w tym 11 miesięcy i 5 dni pracy w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. nie zaliczył wnioskodawcy jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu pracy od dnia 4 października 1974r. do dnia 5 października 1994r. w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku kierowcy.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 31 stycznia 2013r. – k. 49 akt ZUS)

Wnioskodawca nie był członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, obecnie jest osobą bezrobotną.

(dowód: zeznania wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 22 sierpnia 2013r. – od minuty 16:24 do 26.22)

A. P. (1) był zatrudniony w okresie od dnia 4 października 1974r. do dnia 5 października 1994r. w Przedsiębiorstwie (...) w P.T. na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 6 października 1994r. – akta osobowe)

Na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony wnioskodawca pracował w następujących okresach:

- od dnia 4 października 1974r. do dnia 30 września 1976r. był kierowcą samochodu ciężarowego marki S.(...)
- od dnia 1 października 1976r. do dnia 1 stycznia 1979r. był kierowcą samochodów ciężarowych marki S.(...), G. i S. (...);
- od dnia 2 stycznia 1979r. do dnia 31 grudnia 1987r. był kierowcą samochodu ciężarowego marki K.;
- od dnia 30 sierpnia 1988r. do 31 stycznia 1989r. był kierowcą samochodu ciężarowego marki S.(...) z cysterną służącego do przewozu paliwa;
- od dnia 1 marca 1989r. do dnia 5 października 1994r. był kierowcą samochodu ciężarowego marki S.(...) z cysterną służącego do przewozu paliwa;

W tych okresach wnioskodawca otrzymywał dodatek do wynagrodzenia za rodzaj prowadzonego samochodu. Pracował w pełnym wymiarze czasu pracy tylko i wyłącznie jako kierowca samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 tony. A. P. (2) w/w samochodami przewoził materiały budowlane, cement, drzewo. Natomiast samochodem ciężarowym - cysterną przewoził olej napędowy.

(dowód: zeznania wnioskodawcy - protokół rozprawy z dnia 22 sierpnia 2013r. – od minuty 16:24 do 26:22, zeznania świadka Z. P. - protokół rozprawy z dnia 22 sierpnia 2013r. – od minuty 5 :38 do 10:48, zeznania świadka W. Ż. - protokół rozprawy z dnia 22 sierpnia 2013r. – od minuty 10:49 do 16:20, umowa o pracę z dnia 4 października 1974r. , angaż z dnia 2 czerwca 1977r., angaż z dnia 21 maja 1979r., angaż z dnia 18 stycznia 1980r., umowa o pracę z dnia 1 lipca 1982r.– akta osobowe)

Wnioskodawca pracował jako kierowca samochodu marki Ż. w okresie od dnia 1 stycznia 1988r. do dnia 29 sierpnia 1988r. oraz jako palacz c.o. w okresie od dnia 2 stycznia 1989r. do dnia 28 lutego 1989r.

(dowód: pismo z dnia 30 sierpnia 1988r. o zmianie stanowiska z kierowcy Ż. na kierowcę cysterny, pismo z dnia 28 lutego 1989r. o zmianie stanowiska z palacza c.o. na kierowcę , pismo z dnia 2 stycznia 1989r. o zmianie stanowiska na palacza c.o., zaświadczenie o ukończeniu szkolenia bhp na stanowisku palacza co z dnia 3 stycznia 1989r., zaświadczenie o ukończeniu kursu dla palaczy c.o.– akta osobowe)

W 1986r. wnioskodawca ukończył kurs dokształcający dla kierowców wyznaczonych do przewozu materiałów niebezpiecznych.

(dowód: zaświadczenie nr (...)- akta osobowe)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnosnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Podnoszona zatem przez organ rentowy okoliczność nie dysponowania przez skarżącego świadectwem pracy w szczególnych warunkach, nie przesądza jeszcze, że wnioskodawca takiej pracy nie wykonywał.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...)w P.T.w okresie od dnia 4 października 1974r. do dnia 5 października 1994r. był niesporny między stronami w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach ubezpieczeniowych.

Sporny pozostawał jedynie charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że z dokumentów w postaci świadectwa pracy oraz umowy o pracę potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy w spornym okresie czasu wynika jedynie, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku kierowcy. Okoliczność nieprecyzyjnego określenia stanowiska pracy wnioskodawcy w w/ w dokumentach polegającego na niewskazaniu kierowcą jakich pojazdów był wnioskodawca, nie oznacza – jak chce organ rentowy – że wnioskodawca nie był kierowcą samochodów ciężarowych o ciężarze całkowity ponad 3,5 tony.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w Przedsiębiorstwie (...)w P.T.w okresie od dnia 4 października 1974r. do dnia 5 października 1994r. Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy oraz na korespondujących z nimi zeznaniach świadków: Z. P.i W. Ż.oraz zeznaniach wnioskodawcy. Należy podkreślić, że świadkowie pracowali w całym spornym okresie razem z wnioskodawcą w charakterze kierowców samochodów ciężarowych, a zatem dysponują bezpośrednią wiedzą na temat pracy wykonywanej przez wnioskodawcę. Nie mniej mimo, iż świadkowie potwierdzili, że wnioskodawca cały czas pracował tak jak i oni tylko i wyłącznie na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym ponad 3,5 tony, Sąd odmówił wiary ich zeznaniom w zakresie okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 1 stycznia 1988r. do dnia 29 sierpnia 1988r. (8 miesięcy) oraz od dnia 2 stycznia 1989r. do dnia 28 lutego 1989r. W tej części bowiem zeznania świadków są sprzeczne z dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych wnioskodawcy. W aktach osobowych znajduje się mianowicie pismo kierownika działu transportu z dnia 30 sierpnia 1988r., z którego wynika, że z tym dniem wnioskodawca został przesunięty z kierowcy samochodu Ż.na samochód cysterna.. Jednocześnie wnioskodawca przyznał, że kierowcą samochodu K.był do 1988r. , czyli na pewno do końca 1987r. Z tych względów Sąd przyjął, że wnioskodawca był przez okres od 1 stycznia 1988r. do dnia 30 sierpnia 1988r. kierowcą samochodu marki Ż.. W aktach osobowych brak bowiem dokumentu, z którego by wynikała precyzyjna data objęcia pracy na stanowisku kierowcy Ż.. Jako kierowca samochodu ciężarowego wnioskodawca nie pracował także w okresie od dnia 2 stycznia 1989r. do dnia 28 lutego 1989r. Ta krótka przerwa w zatrudnieniu w charakterze kierowcy – jak wynika z dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych - wiązała się z utratą przez wnioskodawcę prawa jazdy. Wnioskodawca sam

zwrócił się do pracodawcy o zatrudnienie go w związku z utratą prawa jazdy na stanowisku palacza c.o i pracę tą wykonywał do końca lutego 1989r. , co potwierdza pismo z dnia 28 lutego 1989r.

Biorąc pod uwagę, że okresy pracy wnioskodawcy w innym charakterze niż kierowcy samochodu ciężarowego w firmie (...) były stosunkowo krótkie świadkowie mogli tych szczegółów nie pamiętać. Dlatego Sąd uznał, że okoliczność ta nie wpływa na ogólną ocenę ich zeznań jako wiarygodnych. W pozostałym bowiem zakresie zeznania świadków jak i wnioskodawcy są spójne i logiczne, pokrywają się ze sobą i z dokumentami osobowymi wnioskodawcy, dlatego też zostały w pełni podzielone przez Sąd.

Z zeznań tych wynika, że wnioskodawca cały czas pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 (jeździł takimi samochodami jak S. (...), S. (...), S. (...), G.), przewożąc materiały budowlane, cement, drzewo, a w końcowym okresie zatrudnienia przewoził samochodem ciężarowym marki S.(...) z cysterną olej napędowy. W aktach osobowych wnioskodawcy na zachowanych angażach z lat 1977, 1979, 1980 znajduje się wzmianka, że otrzymywał on dodatek do wynagrodzenia za rodzaj prowadzonego pojazdu, co przemawia pośrednio za tym, że wnioskodawca – jak zeznali świadkowie – był kierowcą samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca uzyskał też w 1988r. uprawnienia do przewozu materiałów niebezpiecznych, co było niezbędne, aby był mógł przewozić olej napędowy. Podkreślenia wymaga także fakt, że świadkowie otrzymali od pracodawcy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Wynika to stąd, że świadkowie, w przeciwieństwie do wnioskodawcy, pracowali w Przedsiębiorstwie (...), aż do uzyskania praw emerytalnych. Pracodawca wystawiając im świadectwa dysponował zatem bezpośrednią wiedzą co do charakteru ich zatrudnienia. Dlatego też pomimo, że w ich aktach osobowych zajmowane przez nich stanowisko cały czas było określane, jak w przypadku wnioskodawcy, jako kierowca, otrzymali świadectwo pracy w szczególnych warunkach jako kierowcy samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca nie miał takiej możliwości, gdyż jego stosunek pracy został rozwiązany w 1994r. Z chwilą zakończenia pracy ubezpieczony otrzymał świadectwo pracy, z którego wynikało że pracował jako kierowca. Nie miał świadomości, że jego stanowisko pracy jako kierowcy powinno być określone także co do rodzaju prowadzonych pojazdów i dlatego nie starał się o uzyskanie takiego świadectwa pracy od swojego pracodawcy. Obecnie po upływie prawie 20 lat od ustania zatrudnienia, pracodawca nie miał podstaw do wystawienia wnioskodawcy świadectwa pracy w szczególnych warunkach, skoro w dokumentach osobowych brak było wskazania rodzaju prowadzonych przez niego pojazdów. Jedynie współpracownicy wnioskodawcy, którzy tak jak i on pracowali jako kierowcy samochodów, mogli potwierdzić jakimi pojazdami kierował, co też w niniejszej sprawie uczynili.

Reasumując na podstawie przeprowadzonych dowodów Sąd uznał, że wnioskodawca w okresie od dnia 4 października 1974r. do dnia 31 grudnia 1987r. oraz od dnia 30 sierpnia 1988r. do dnia 1 stycznia 1989r. i od dnia 1 marca 1989r. do dnia 5 października 1994r. , a zatem przez okres przekraczający 18 lat, pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony.

Organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania jakiegokolwiek dowodu podważającego dowody zgłoszone przez skarżącego .

W świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że wnioskodawca faktycznie wykonywał w w/w okresie w Przedsiębiorstwie (...)w P.T.stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Wykazie A, Dziale VIII pkt 2 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, tj. prace na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Biorąc zatem pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, ma ponad 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach, należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Z uwagi na to, że skarżący złożył wniosek o emeryturę w dniu 7 stycznia 2013r., z pierwszym dniem tego miesiąca nabył prawo do emerytury.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.